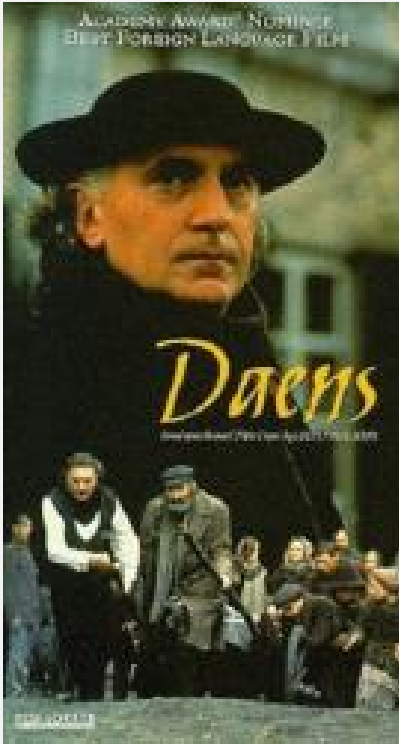

سینمای بلژیک

صنعت سینما برای بلژیکی‌ها به گونه‌ای خاص ظهور و بروز یافت. دلیل اصلی به موقعیت جغرافیایی و همچنین پیشینه فرهنگی ادبی و اقتصادی این کشور باز می‌گردد.

همشهری آنلاین- مهدی تهرانی: صنعت سینما برای بلژیکی‌ها به گونه‌ای خاص ظهور و بروز یافت. دلیل اصلی به موقعیت جغرافیایی و همچنین پیشینه فرهنگی ادبی و اقتصادی این کشور باز می‌گردد.

سینمای صامت بلژیک در آغاز نحت تاثیر سینمای فرانسه است. در دهه 20 کارگردانان بومی کار را آغاز می‌کنند. بیشتر تولیدات در دهه 20 به تولیدات مستند اختصاص دارد. بعد از جنگ جهانی دوم بلژیک امکاناتی برای ساخت و ساز در اختیار ندارد. از اواسط دهه 50 تا 60 کم کم جوانانی به تاثیر از موج نو سینمای فرانسه فیلم‌های خوبی می‌سازند. اما همه اینها جرقه‌های بیش نیست...

بلژیکی‌ها از دیرباز تحت تاثیر همسایه‌های بزرگتر خود بودند. از اینرو زبان و ادبیات کشورهای همسایه نفوذ زیادی در مناطق همجوار داشت. برای مثال در شمال این کشور هنوز زبان و ادبیات فلاندری (هلندی زبانان) زبان و گویش اصلی است. جنوب بلژیک متأثر از زبان فرانسوی است و به این دو؛ منطقه‌ی مرزی کوچک در شرق بلژیک با آلمان فدرال را در نظر بگیرید که اهالی آن عمدتاً به آلمانی تکلم می‌کنند.

در واقع کشوری که 3 زبان همسایه در آن رواج دارد؛ در زمینه فرهنگی و امدار تمامی آنهاست. بسیاری از شاعران و ادیبان بلژیکی فقط به یکی از زبان‌ها مسلط بودند و در نظر داشته باشیم که هر زبان و ادبیاتی دارای پیشینه و تاریخ فرهنگی و اجتماعی خاص خود است. این مشکلات همگی باعث شدند تا هنر هفتم در بلژیک علیرغم فراگیر بودن؛ چند پاره هم باشد. تصور کنید هنوز یک زبان واحد در این کشور وجود ندارد تا سینمای این کشور بتواند بدان به صورت واحد تکلم کند.

در بلژیک فیلمسازان تا زمان فروغ سینمای صامت مشکلی از این بابت نداشتند. به لحاظ فنی و گرایش فیلمسازی و برداشت سلیقه؛ سینمای صامت بلژیک ملهم از سینمای فرانسه بود. که البته عمدتاً کارگردانان و عوامل فرانسوی در تولیدات سینمایی این کشور نقش اول را داشتند.

در دهه 20 فیلمسازان بومی کم کم خود را به این صنعت تحمیل می‌کنند. تا پایان جنگ جهانی دوم سینمای بلژیک حقیقتاً تعطیل می‌شود و تا چند سال بعد از جنگ نیز بدنه سینمایی آن در بساط ندارد. در دهه 60 به تاثیر از موج نوي سینمای فرانسه؛ جوانان تحصیلکرده آثار مستقل و مستند قابل قبولی تولید می‌کنند. اما تمام اینها جرقه‌های بیش نیستند.

از 1964 به بعد دولت بلژیک سهم یارانه ثابتی را برای سینمای بلژیک در نظر می‌گیرد که این مهم باعث می‌شود تولیدات بیشتر شود. در این سالها "آندره دلواکس" با ساخت چند فیلم خوب مستند و داستانی مانند Fellini و Jean Rouch هر دو محصول

1962؛ که از آثار رمان نویس‌های بلژیکی اقتباس کرده بود؛ رهبری نسل جوان سینمای بلژیک را به عهده می‌گیرد.

داینز/۱۹۹۲/ساخته استین کانینکس

آثار دلواکس دارای تعصب زبانی و قومی نبود در واقع اگرچه او خود یک فلاندری زبان بود اما فیلم‌هایش برای بلژیکی‌ها تقریباً ملی جلوه‌گری می‌کرد. در حال حاضر به سبب همین آثار دلواکس به او لقب پدر سینمای ملی بلژیک داده شده است. وی از اولین سینماگرانی بود که آثار نویسنده مهم فلاندری زبان بلژیک یعنی "فلیکس تیمرمانس" را به زبان فیلم برگرداند.

"ژاک برل" نیز در دهه 70 وارد بدنه سینمای بلژیک می‌شود. برل به عنوان یک خواننده؛ نویسنده، بازیگر و کارگردان بلژیکی سهم زیادی در شناساندن سینمای این کشور ایفا کرد.

بین سال‌های 1950 تا 1980 سهم رمان نویس‌ها و نویسندگان ادبی بلژیک در سینمای این کشور بسیار زیاد می‌شود. آثار نویسندگانی مانند روبر گووفن (1898-1994)، هانری میشو (1899-1984)، سوزان لیلار (1901-1992)، ژرژ سمنون (1989-1903)، هندریک کانشنس (1812-1883)؛ هوگو کلاوس (1928-2008) و دیگران در سینمای بلژیک مورد اقتباس قرار می‌گیرد.

در دهه 80 دیگر از نسل قدیم بدنه سینمای بلژیک خبری نیست. در اواسط این دهه به پشتیبانی مالی دولت؛ تولید فیلم‌های سینمایی شدت می‌گیرد و کارگردانان جوانی مطرح می‌شوند.

مارک دیدن (-1949) با فیلم‌های "بروکسل کنار شب" محصول 1983 و "استانبول" محصول 1985؛ "رابی دی‌هرت" (-1942) با فیلم‌هایی مانند تپه زغال اخته محصول 1989 از این دسته هستند.

در دهه 90 سینمای بلژیک کم کم به استقلال مالی می‌رسد. بازیگران جهانی معرفی می‌کند و کم کم در فستیوال‌های معتبر سینمایی جایی برای خود دست و پا می‌نماید. به نوعی دهه 90 آغاز اعتلای سینمای بلژیک است.

در این دهه اولین فیلم مهم؛ "انسان سگ را گاز می‌گیرد" محصول 1992 به کارگردانی رمی بلواکس (1966-2008) است. "داینز" محصول 1992 ساخته استین کانینکس (-1957) نیز فیلم مهم این دهه است. چرا که در اسکار 1992 نامزد بهترین فیلم خارجی زبان شده بود.

در اواخر دهه 90؛ سروکله برادران داردن در سینمای بلژیک پیدا می‌شود. فیلمسازانی که اعتبار فراوانی برای سینمای بلژیک بدست آوردند. برادران داردن در سال 1999 با کارگردانی "روزتا" به نخل طلای کن رسیدند.

در آغاز هزاره سوم بازهم سینمای بلژیک با موفقیت روبرو است. "مشهور همه" محصول 2000 ساخته دومینیک درودر (-1957)

نامزد دریافت اسکار بهترین فیلم خارجی زبان می‌شود و داردن‌ها نیز دوباره در سال 2005 در فستیوال فیلم کن با فیلم "بچه" بازهم به نخل طلا می‌رسند.

سینمای بلژیک در سال‌های اخیر نیز فیلمسازان مطرحی مانند فابریز دی ولز (-1972)؛ لوکاس بلواکس (-1961) و بولی لانرز (-1965) را معرفی کرده است.

مهمترین موفقیت سینمای بلژیک در سال‌های اخیر اکران فیلم "آدم کودن" ساخته میشل روسکام (-1972) است. فیلمی که در اسکار 84 نامزد بهترین فیلم خارجی زبان شده بود. همچنین باید از 2 روز و یک شب ساخته برادران داردن نام برد که در کن 67 در بخش مسابقه این فستیوال قرار داشت.

جدای از فیلمسازان و نویسندگان بلژیکی؛ بدنه سینمای این کشور بازیگران سرشناسی را نیز به دنیای هنر هفتم معرفی کرده است. پس از ژاک برل که مربوط به دهه‌های گذشته است؛ "ژان کلود ون دام" شناخته شده‌ترین بازیگر سینمای این کشور است. او که با فیلم‌های اکشن و ماجراجویانه رزمی به سینمای آمریکا آمد؛ با فیلم سرباز جهانی محصول 1994 چهره شد و کمابیش مشهور است.

آن پترسون (1927-2003)؛ آنی کوردی (-1928)، ژان دکلر (-1946)؛ امیلی دیکن (-1991)، ماتیس شونیرتز (-1977)؛ فرانسیس دامیان (-1973) از دیگر چهره‌های سینمای بلژیک به شمار می‌آیند.

سینمای بلژیک از دیرباز فستیوال‌های سینمایی داخلی و خارجی زیادی را برگزار کرده است. جشنواره‌هایی عمدتاً کوچک و منطقه‌ای که به لحاظ زبانی سرو شکل یافته‌اند. از این میان "فستیوال بین‌المللی فیلم بروکسل" و همچنین "فستیوال فیلم‌های فلاندرزی" مهمترین رویدادهای سینمایی این کشور محسوب می‌شوند.

به لحاظ آماری نیز در حال حاضر بیش از 460 سالن سینما در بلژیک وجود دارد. جمعیت سینماروی این کشور سالیانه بیش از 22 میلیون نفر برآورد گردیده است.

تعداد فیلم‌های تولید شده در این کشور نیز سالیانه 36 فیلم سینمایی؛ 4 فیلم انیمیشن و 7 اثر مستند گزارش شده است.

* شرح تصویر: پوستر فیلم روزتا محصول 1999؛ ساخته برادران داردن؛ برنده نخل طلای فستیوال فیلم کن